

# OrnitoCites1.00 (versió Access 97)

MANUAL D'ÚS – agost de 2000

## CONTINGUT

1. [BREU INTRODUCCIÓ](#)
2. [INSTAL·LAR EL PROGRAMA I CREAR UN ACCÉS DIRECTE A L'ESCRITORI](#)
3. [INICIAR EL PROGRAMA](#)
4. [PRIMERS PASSOS](#)
5. [ENTRAR I EDITAR OBSERVACIONS ORNITOLÒGIQUES](#)
6. [ENTRAR I EDITAR DADES REFERENTS A LES CONDICIONS AMBIENTALS](#)
7. [ALTRES TAULES RELACIONADES](#)
8. [SELECCIONAR, VEURE I EXPORTAR DADES](#)
9. [IMPORTAR DADES](#)
10. [BUIDAR ARXIUS](#)
11. [CÒPIES DE SEGURETAT](#)
12. [NOMÉS PER A EXPERTS](#)



Institut Català d'Ornitologia

**Institut Català d'Ornitologia**

Museu de Zoologia, Passeig Picasso s/n,  
08003 Barcelona

Telèfon: 93 319 42 79

Correu electrònic: [ico@ornitologia.org](mailto:ico@ornitologia.org)

# OrnitoCites1.00 (versió Access 97)

## MANUAL D'ÚS – agost de 2000

### 1. BREU INTRODUCCIÓ

El programa OrnitoCites1.00 és una aplicació en Microsoft Access 97 que permet gestionar fàcilment les observacions de tipus ornitològic. El programa té tres funcions bàsiques: 1) permetre entrar les observacions de forma ràpida i segura; 2) facilitar la consulta de les dades i l'elaboració d'informes; i 3) permetre exportar dades a d'altres persones, així com facilitar la tramitació de les dades d'interès per a l'Anuari d'Ornitologia de Catalunya.

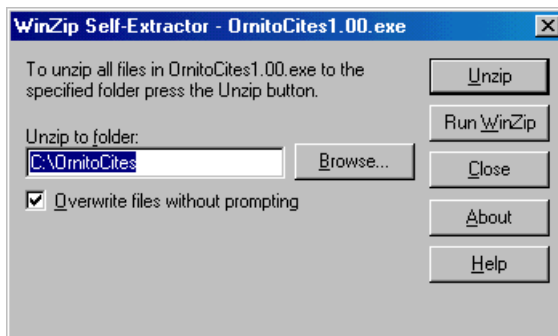


La present versió del programa és la primera que posem a la vostra disposició. Com amb qualsevol nova aplicació informàtica, es requereix un cert temps abans no es poden detectar totes les possibles incompatibilitats o errors de funcionament que es poden arribar a donar en els diversos entorns existents. Us agrairíem que ens féssiu saber qualsevol problema que detecteu així com totes aquells suggeriments que creieu que cal tenir en compte a l'hora de preparar futures versions del programa.

### 2. INSTAL·LAR EL PROGRAMA I CREAR UN ACCÉS DIRECTE A L'ESCRITORI

Per instal·lar el programa només cal seguir els següents punts:

1. Copia l'arxiu 'OrnitoCites.exe' en el teu disc dur i fes clic dues vegades sobre ell: s'obrirà la finestra següent



2. Prem 'unzip' i tot seguit (després d'acceptar) prem 'close'; tots els arxius del programa s'hauran copiat a una nova carpeta anomenada 'OrnitoCites' (i.e. a l'arrel: C:\OrnitoCites).

Per crear un accés directe a l'escriptori segueix els següents passos:

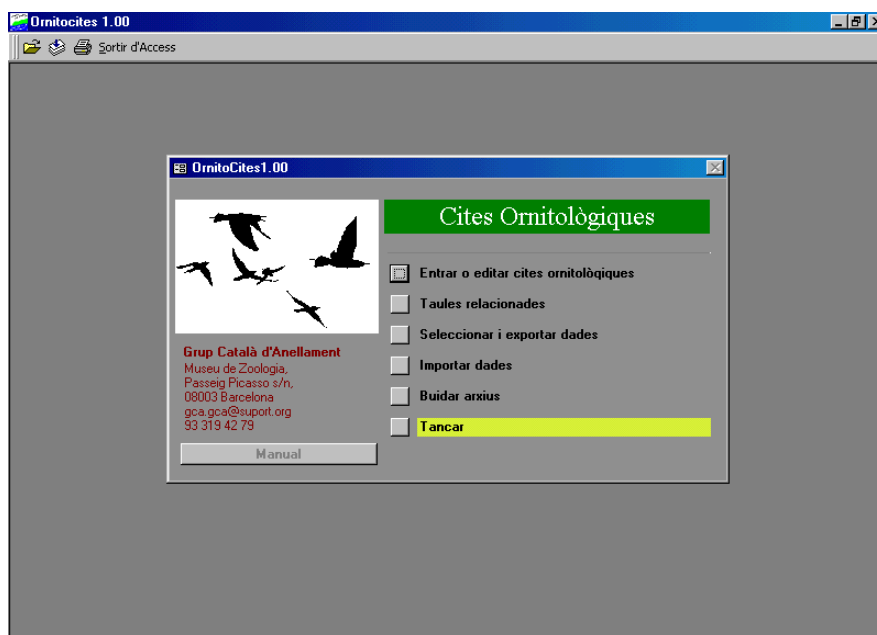
1. Vés a l'escriptori de Windows (l'escriptori és la pantalla inicial que se'ns presenta quan obrim l'ordinador).
2. Fes clic amb el botó dret del ratolí allà on no hi hagi cap icona; selecciona 'Nou' i després 'Accés directe'.
3. Escriu 'C:\OrnitoCites\OrnitoCites1.00.mde' i prem 'Següent'.
4. Escriu 'OrnitoCites' i prem 'Finalitzar'.
5. L'accés directe ja ha estat creat. Per canviar la icona –no és imprescindible– fes clic amb el botó dret sobre el nou accés directe (de nom 'OrnitoCites') i selecciona ' propietats '.
6. Selecciona 'Canviar icona'.
7. Escriu 'C:\OrnitoCites\maresme.ico' i prem 'acceptar' tres cops.
8. La nova icona ja és a l'escriptori.




### 3. INICIAR EL PROGRAMA

Si heu creat l'accés directe –el més recomanable–, només cal fer clic dues vegades sobre la icona corresponent de l'escriptori i tot seguit Access 97 s'iniciarà i apareixerà la finestra principal del programa. Si no heu creat l'accés directe, heu d'iniciar l'Access, anar a 'Obrir base de dades', buscar la carpeta 'C:\OrnitoCites' i obrir l'arxiu 'OrnitoCites1.00.mde' (noteu que per poder trobar l'arxiu heu de seleccionar 'Arxius MDE' a 'Tipus d'arxiu' ja que 'OrnitoCites1.00.mde' no és estrictament parlant una base de dades d'Access sinó un arxiu especial anomenat MDE).

### 4. PRIMERS PASSOS

En obrir el programa es mostra aquesta pantalla. A la part superior esquerra es troba la barra d'eines estàndard del programa. Les seves característiques es detallen tot seguit.

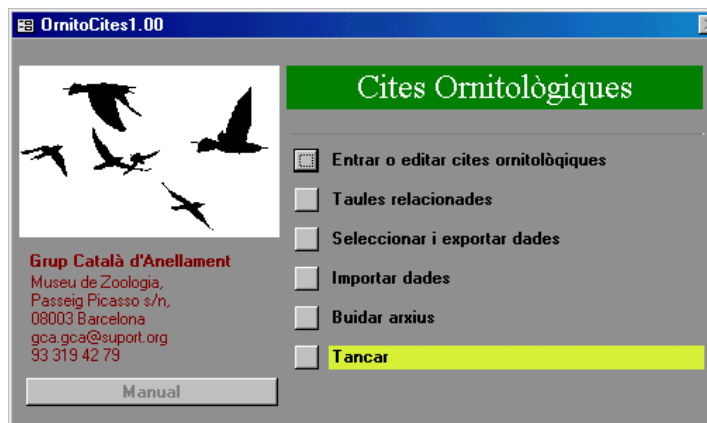


CARACTERÍSTIQUES DE LA BARRA D'EINES ESTÀNDARD DEL PROGRAMA	
Botó	Propietats
	Permet obrir una altra base de dades.
	Compacta la base de dades. Es convenient compactar la base de dades de tant en tant per tal d'eliminar l'espai desaprofitat i optimitzar el funcionament del programa. Això és especialment útil quan s'han importat o eliminat dades.
	Tot i que permet imprimir qualsevol pantalla, la seva funció fonamental és la de permetre imprimir els diferents informes (vegeu més avall). Es pot seleccionar la impressora i el tipus d'impressió.
<b>Sortir d'Access</b>	Tanca el programa i surt d'Access.

El formulari 'Cites Ornitològiques' ens mostra el menú bàsic. Des d'aquest menú principal s'accedeix als diferents submenús i formularis del programa.



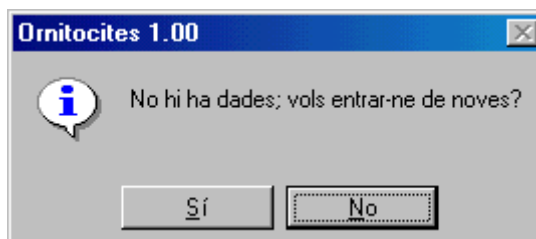
Si voleu ajuda detallada o teniu algun dubte puntual, podeu recórrer al manual d'ús fent clic sobre 'Manual' des de qualsevol dels menús del programa.



## 5. ENTRAR I EDITAR OBSERVACIONS ORNITOLÒGIQUES

Fer clic a l'opció 'Entrar o editar cites ornitològiques' del menú principal ens permet accedir al formulari d'entrada i edició d'observacions. Si no hi ha dades, però, primer ens apareixerà un missatge per confirmar si volem o no realment entrar-ne.

Si decidim entrar nous registres s'obrirà el següent formulari:







### Entrada de noves dades i mobilitat



Si no hi havia dades i decidim entrar-ne de noves, el programa crearà automàticament un nou registre i obrirà el formulari d'entrada i edició de dades per mostrar-lo. Quan la base ja conté algunes dades, el programa obre el formulari i ens mostra la darrera observació que vàrem entrar. Si volem entrar noves dades, hem de prémer la tecla 'AvPàg' (Avant pàgina) o bé fer clic sobre el botó : aquesta acció crearà un nou registre. Cada cop que creem un nou registre, aquest queda automàticament gravat –fins i tot si no l'editem. Quan tanquem el formulari o passem a un altre registre es graven automàticament tots els canvis que s'hagin realitzat sense necessitat de confirmar que volem guardar els

canvis.

Per moure'ns a través dels registres podem utilitzar les tecles 'Avpàg' (per anar endavant) i 'RePàg' (enrera) o bé utilitzar els botons de desplaçament . Si ens troben en l'últim registre i premem 'AvPàg' o fem clic sobre els botons  o , crearem un nou registre automàticament. *Un cop dins de l'espai reservat als codis dels observadors, si es prem 'AvPàg' no s'avança fins al proper registre; per fer-ho, cal prémer la tecla 'Fin'. Noteu també que quan el cursor està dins de la columna verda (l'listat d'espècies) o quan s'està dins d'un llistat desplegable, prémer 'AvPàg' no fa avançar fins al proper registre.*

Si afegiu un nou registre per equivocació només cal eliminar-lo fent clic sobre el botó . *Noteu que quan es crea un nou registre l'indicador 'Registre N.' es torna vermell; quan el registre és antic, l'indicador és de color gris.*




Quan entrem un nou registre, el programa repeteix l'espècie i la raça, així com les dates i les dades de tipus geogràfic (lloc, Municipi, Província, UTM, etc.) de l'últim registre modificat (per regla general, l'últim que s'ha entrat). Com sovint entrem dades d'un mateix dia i lloc, això facilita molt la feina: només cal que canviem l'espècie i ja podem continuar entrant dades.

Si també volem que el programa repeteixi els observadors cada cop que entrem un nou registre, només cal prémer la casella 'Repetir' (situada sota el títol 'Observadors') i deixar-la així mentre vulguem que el programa actuï d'aquesta manera.



## L'ordre de les dades



El programa ordena les dades de forma natural (és a dir, tal i com les anem entrant). Si volem, però, podem ordenar les dades ascendentment o descendentment d'acord amb el contingut de qualsevol camp. Per fer-ho, només cal posar el ratolí sobre el camp que vulguem, fer clic amb el botó dret i seleccionar l'ordre. Per tornar a deixar els registres en el seu ordre natural només cal fer clic sobre el botó . *Cada cop que s'obre el formulari les dades apareixen en l'ordre natural.*

## Editar i eliminar dades



Per tal d'editar observacions que ja havien estat entrades només cal buscar el registre corresponent i editar-lo (podeu utilitzar el botó  o bé ordenar les dades pel camp que es vulgui; vegeu paràgraf anterior). Els canvis es graven automàticament quan tanquem el formulari o passem a un altre registre. Per eliminar un registre només cal situar-se sobre ell i clicar el botó .

## Els camps (enumerats de dalt a baix i d'esquerra a dreta)

**Registre N.** Mostra el nombre del registre actiu. Està en vermell quan el registre es nou i en gris quan és antic. *Aquest camp no es pot editar.*

**Raresa** En aquesta casella es pot marcar si l'observació fa referència a una espècie considerada com a rara a l'Estat o a Catalunya. Les espècies que són considerades rareses a nivell estatal han de ser homologades pel Comitè de Rarezas de la SEO (totes les observacions d'aquestes espècies haurien d'enviar-se a la següent adreça: Dr. Eduardo de Juana, Comitè de Rarezas de la SEO, Departamento de Biología Animal I, Facultad de Biología, 9ª planta, Universidad Complutense, E-28040 Madrid). Per veure

la llista estatal d'espècies sotmeses a homologació consulteu la Garcilla 98 (1997): 24-27). Podeu trobar un llistat actualitzat de les espècies (o races) considerades rareses a Catalunya a l'últim Anuari d'Ornitologia de Catalunya publicat.

**Dada d'interès per a ....** Cal marcar aquesta casella si l'observació es vol enviar a l'Anuari. *Al moment d'exportar s'utilitza aquest camp per reconèixer quines dades s'han decidit enviar a l'Anuari.*

**Espècie** L'espècie es pot entrar seleccionat el nom científic de la columna verda o bé seleccionant o entrant el codi de cinc lletres al camp espècie (només cal realitzar una de les dues accions per tal de seleccionar l'espècie desitjada). El codi de cinc lletres s'ha construït utilitzant les dues primeres lletres del gènere i les tres de l'espècie. En els casos en què es produeixen repeticions, però, no s'utilitzen les tres primeres sinó les tres últimes del nom de l'espècie (e.g. *Phylloscopus collybita* i *Phasianus colchicus* tindrien un mateix codi de cinc lletres "PHCOL", el codi vàlid de la primera espècie és, però, "PHITA" i el de la segona "PHCUS"). A la columna verda les espècies es troben en ordre taxonòmic (excepte les espècies exòtiques, que es troben al final) mentre que el camp 'Espècie' està ordenat segons el codi de cinc lletres.

*Si s'intenta entrar un codi de cinc lletres que no existeix, el programa pregunta si es vol afegir i en cas afirmatiu permet afegir-lo un cop complimentats degudament els camps referents al nom científic de l'espècie i el codi EURING (vegeu el punt 7 més avall per més informació sobre aquest codi i l'entrada de noves espècies). Noteu que no es poden repetir mai ni el codi EURING ni el nom científic.*

**Raça** En aquest camp es pot entrar el codi de la subespècie. Aquest codi està format per les dues primeres lletres del nom de la raça; si hi ha repeticions dins d'una mateixa espècie, però, cal utilitzar les dues últimes lletres del nom de la raça. *Noteu que només té sentit indicar la raça quan la identificació subespecífica s'ha basat en els caràcters o comportament (veu) de l'ocell (mai s'ha de determinar la subespècie d'un ocell tenint en compte la localitat on aquest ha estat citat).*

*Si s'intenta entrar un codi de dues lletres que no existeix, el programa pregunta si es vol afegir i en cas afirmatiu permet afegir-lo un cop complimentat degudament el camp referent al nom científic de la raça.*

**Observació** Aquí es pot entrar la informació sobre l'observació que no es recull en cap altre apartat de la fitxa. *Hi caben un total de 255 caràcters (inclosos els espais).*

**Personal 1/2** Els camps 'Personal 1' i 'Personal 2' només són visibles quan la casella 'Dades personals' està activada (per fer-ho, només cal prémer sobre la casella). Aquests camps es poden utilitzar per entrar variables personalitzades. Per exemple, molts ornitòlegs solen afegir una variable quantitativa (e.g. nombre d'exemplars) i una altra de qualitativa (e.g. si s'ha escoltat o vist l'espècie) a les seves notes de camp; aquests dos camps poden utilitzar-se per informatitzar aquest tipus de dades.



Els quatre camps que es detallen a continuació codifiquen l'observació segons el seu interès, el període de l'any en què ha tingut lloc i altres detalls remarcables, a més, quan fa referència al període reproductor, l'observació es codifica seguint el protocol utilitzat per l'Atlas dels Ocells Nidificants de Catalunya. Aquesta codificació, especialment creada per a ser utilitzada a la base de dades de l'Anuari d'Ornitologia de Catalunya, facilita molt la consulta posterior de les dades i millora sensiblement la seva utilitat. *Si considereu innecessari complimentar tots o algun d'aquests camps per a totes les vostres observacions, seria molt important que almenys sí els complimentéssiu quan l'observació en concret es vol enviar a l'Anuari. Per exemple, potser considereu que us és molt útil omplir sempre els camps 'Període' i, si s'escau, 'Codi Atlas' però només complimentar els camps 'Interès' i 'Altres' per aquelles observacions que enviareu a l'Anuari.*

#### Interès

Interès bàsic de l'observació (cal escollir entre les cinc opcions possibles; vegeu taula següent). Noteu que l'interès s'ha d'avaluar tenint com a referència geogràfica el nivell comarcal i local. *Recordeu que només cal enviar a l'Anuari aquelles observacions l'interès de les quals s'englobi en algun dels apartats detallats a continuació.*

Geogràfic	Qualsevol citació que impliqui una variació de l'àrea de distribució coneguda de l'espècie, tant pel que fa a la nidificació com a la hivernada o el pas. A grans trets, podeu utilitzar com a base de referència de l'àrea de distribució coneguda l'Atlas dels ocells nidificants de Catalunya (Muntaner et al. 1984) i el volum sobre els ocells de la Història Natural dels Països Catalans (Ferrer et al. 1986). A nivell més local, podeu utilitzar qualsevol de les moltes obres d'abast comarcal que s'han editat durant els darrers anys.
Fenològic:	Cites que tenen interès per tenir lloc fora (des del punt de vista temporal) del que és més habitual per a l'espècie. Per exemple cites primerenques o tardanes referides a la migració, a la cria o a l'activitat cantora d'una determinada espècie. No confongueu com a dades primerenques o tardanes les primeres o últimes observacions de què disposeu si no són realment primerenques o tardanes per a l'espècie, l'any i la comarca o indret on ha estat observada.
Nidificació	Qualsevol citació que faci referència a la nidificació en un sentit estricte del terme. És a dir, qualsevol observació sobre la troballa d'un niu (en construcció, amb ous o pollets...) o de volanders (joves acabats de sortir del niu o pollets d'espècies nidifugues). <i>Quan l'observació de nidificació també té interès per altres motius ("fenològic", "comportament" ...) es pot seleccionar un d'aquests altres motius com a interès bàsic de l'observació i al camp 'Període' escollir "període reproductor".</i>
Numèric	Observacions que tenen interès per referir-se a concentracions o estols de grandària inusual o que fan referència a censos o estimacions poblacionals acurades. <i>Si a més del seu interès numèric, l'observació també té un interès d'altre tipus ("geogràfic", "fenològic" o de "nidificació") es pot seleccionar, segons s'escaigui, un d'aquests últims motius com a interès bàsic de l'observació i al camp 'Altres' escollir d'entre les opcions "concentració", "cens" o "sumari". No confongueu un veritable cens amb recomptes ocasionals o senzillament amb citacions on es fa referència al nombre d'exemplars observats de manera puntual.</i>
Comportament	Observacions sobre mostres de conducta inusuals o poc conegudes.

#### Període

Període de l'any en què té lloc l'observació. Cal escollir entre les cinc opcions possibles; vegeu taula següent.

Període reproductor	Qualsevol observació que fa referència a la nidificació o al període reproductor en un sentit ampli del terme.
Migració tardor	Quan fa referència a la migració postnupcial (o de tardor)
Migració primavera	Quan fa referència a la migració prenupcial (o de primavera)
Període estival	Quan fa referència al període estival però no hi ha indicis de cria
Hivernada	Quan fa referència al període hivernal.

#### Altres

Altres consideracions d'interès sobre l'observació. Cal escollir entre les cinc opcions possibles; vegeu taula següent.

Cita primerenca	Observació que té lloc abans del període usual per a l'espècie.
Cita tardana	Observació que té lloc més tard del període usual per a l'espècie.
Concentració	Observació que fa referència a un estol o agrupament inusualment gran
Cens	Cens o estimació acurada

Sumari	Quan no és una observació pròpiament dita, sinó un recull o resum d'un conjunt ampli d'observacions puntuals. Per exemple, quan es resumeixen en un sol registre totes les dades sobre la migració postnupcial d'una espècie al seu pas per un indret determinat. Si bé és convenient que les dades siguin el més individualitzades que sigui possible, en alguns casos la millor o única manera raonable de tramitar-les és agrupant-les en un sumari (Això és especialment necessari en zones on hi ha molts observadors o les observacions es realitzen molt uniformement al llarg del temps).
--------	---

### Codi Atlas

Sempre que l'observació fa referència al període reproductor es pot indicar en aquesta casella el codi de l'evidència de reproducció que s'escaigui. Els codis a utilitzar són els següents (la codificació és numèrica per fer més ràpida l'entrada de dades):

Codi	Nidificació	Descripció
1	Possible	Espècie detectada en època i hàbitat adequats
2	Probable	Mascle cantant
3	Probable	Ocell amb territori establert
4	Probable	Festeig
5	Probable	Construcció de niu
6	Probable	Femella o mascle amb placa incubatriu
7	Segura	Comportament de distracció de predadors
8	Segura	Niu amb signes d'haver estat utilitzat durant l'any en curs
9	Segura	Joves volanders
10	Segura	Adults duent becada o sacs fecals
11	Segura	Niu amb ous o ocell covant
12	Segura	Niu amb polls o polls nidífugs

### Data (Del...al...)

Primera i última data de l'observació. *Un cop entrada la data inicial s'omplen automàticament els altres camps temporals (darrera data, mes i any).*

### Mes

Mes de l'observació. *Només es pot canviar quan no s'entra la data exacta.*

### Any

Any de l'observació. *Només es pot canviar quan no s'entra la data exacte.*



Els camps que es detallen a continuació determinen la situació geogràfica de l'indret on s'ha realitzat l'observació. Tot i que disposeu de set camps diferents per caracteritzar l'indret, és molt útil que el camp 'lloc' sempre sigui el més concret possible i s'ompli sempre (tot i que el programa permet deixar-lo buit). Aquest camp s'utilitza junt amb el camp 'data' per relacionar la taula amb les observacions amb la taula on es fa referència a les condicions ambientals (vegeu punt 6).



Omplir el camp 'Lloc' és també útil per una altra raó: en entrar un nou registre, quan seleccionem o introduïm un lloc que ja havíem utilitzat altres vegades, el programa omple automàticament tots els altres camps de tipus geogràfic (inclosos els UTM) amb les dades que vàrem introduir el primer cop en què es va utilitzar aquest lloc. Per aquesta raó, és molt convenient que el camp 'Lloc' faci referència tan inequívocament com sigui possible a un sol indret.

### Lloc

Nom de l'indret. Sempre que sigui possible, és molt útil utilitzar de referència la toponímia de l'Atlas topogràfic de Catalunya: escala 1:50.000 del Institut Cartogràfic de Catalunya o els mapes comarcals 1:50.000 del mateix organisme. *El programa avisa sempre que es vol introduir un lloc nou (i.e. que no s'havia introduït amb anterioritat) per tal d'evitar errors d'escriptura. Tots els llocs que s'han anat entrant es poden veure desplegant la llista associada a aquest camp (només cal fer clic sobre la pestanya que es troba a la dreta del camp).*

**Municipi (zona)**

Nom del municipi o zona. *Si seleccioneu o introduïu un municipi de Catalunya, els camps 'Comarca', 'Província' i 'País' s'ompliran automàticament. El programa avisa sempre que es vol introduir un municipi o zona nova (i.e. que no s'havia introduït amb anterioritat) per tal d'evitar errors d'escriptura. Tot i que el programa deixi entrar noms de municipis (i zones) que no es troben a la llista associada a aquest camp (on només es troben tots els municipis de Catalunya), a diferència del camp 'Lloc', aquests no s'introdueixen a la llista desplegable.*

A continuació es mostren diversos exemples útils de com fer referència a un indret utilitzant els camps 'Lloc' i 'Municipi (zona)'. Noteu que a vegades pot ser més adient indicar el nom d'una serra o d'un parc natural que no pas el d'un municipi. Noteu també que quan el camp 'Lloc' no pot concretar més el que s'indica en el camp 'Municipi (zona)' (o en altres camps de tipus geogràfic), pot ser útil repetir en aquest el mateix que s'hagi indicat a 'Municipi (zona)'.

Lloc	Municipi (zona)
Can Serra	Teià
Serra de Collserola	Serra de Collserola
UTM 264-4555	
Estanys de Palau	Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

**Comarca**

Nom de la comarca. *Si seleccioneu o introduïu una comarca de Catalunya, els camps 'Província' i 'País' s'ompliran automàticament. El programa avisa sempre que es vol introduir una comarca nova (i.e. que no s'havia introduït amb anterioritat) per tal d'evitar errors d'escriptura. Tot i que el programa deixi entrar comarques que no es troben a la llista associada a aquest camp (on només es troben totes les comarques de Catalunya) aquestes no s'introdueixen a la llista desplegable.*

**Província**

Nom de la província. *Si seleccioneu o introduïu una província de Catalunya, el camp 'País' s'omplirà automàticament. El programa avisa sempre que es vol introduir una província nova (i.e. que no s'havia introduït amb anterioritat) per tal d'evitar errors d'escriptura. Tot i que el programa deixi entrar províncies que no es troben a la llista associada a aquest camp (on només es troben totes les catalanes), aquestes no s'introdueixen a la llista desplegable.*

**País**

Nom del país.

**UTM 1x1**

Quadrat UTM d'interval d'1 km on s'ha realitzat l'observació. Si l'àrea està a cavall de dos o més quadrats d'1km es pot indicar el més cèntric o representatiu i marcar la casella '(Aprox.)'.



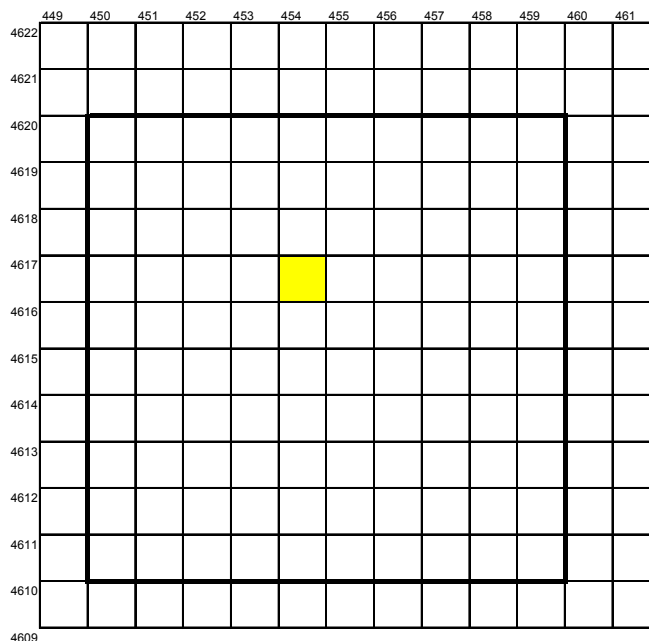
La localització UTM 1x1 és la referència geogràfica idònia per als estudis de distribució, indicant-la en totes aquelles observacions que envieu a l'Anuari ajudareu a incrementar molt notablement la utilitat i l'abast de les dades recollides per aquest projecte.

**UTM 10x10**

Quadrat UTM d'interval de 10 km on s'ha realitzat l'observació. Aquesta és la referència geogràfica base utilitzada per l'Atlas dels ocells nidificants de Catalunya. La llista desplegable associada a aquest camp mostra tots els quadrats UTM 10x10 de Catalunya amb la terminologia utilitzada per l'Atlas i amb les coordenades UTM X, Y del seu vèrtex inferior esquerre (vegeu quadre explicatiu).

## Com localitzar quadrats UTM 1x1 i 10x10 en un mapa i com fer-ne referència

Tant els mapes de l'exercit escala 1:50.000 com l'*Atlas topogràfic de Catalunya: escala 1:50.000* del ICC tenen sobreposada la quadrícula de la projecció UTM amb intervals d'1 km (els mapes comarcals del ICC, malauradament només tenen la quadrícula a intervals de 5 km; malgrat tot, però, amb un regle podeu estimar fàcilment la situació exacta de la quadrícula 1x1). Els quadrats UTM 1x1 s'identifiquen per les coordenades X (tres dígits), Y (quatre dígits) del seu vèrtex inferior esquerre (en l'exemple de la dreta, el quadrat ombrejat seria el 454-4616). **Sempre** que sabeu les coordenades UTM d'un quadrat 1x1 podeu determinar directament les del quadrat UTM 10x10, només cal que traieu l'últim dígit de cadascuna de les coordenades X, Y; per exemple, la UTM 1x1 454-4616 anterior, està dins del quadrat UTM 10x10 45-461. A l'exemple de la dreta tota l'àrea coberta pel quadrat UTM 10x10 45-461 està marcat amb negreta. Com podeu observar els quadrats UTM 10x10 són fàcils de localitzar: només cal englobar els quadrats 1x1 que tenen les mateixes coordenades X, Y un cop eliminat l'últim dígit.



### Observador


En aquest espai es poden introduir els codis de tots els observadors. El sistema de codificació utilitza com a base el nom i cognoms i està format per quatre dígits. El codi de cada observador es construeix utilitzant la primera lletra del nom, primer i segon cognoms –per exemple, Joan Carles Fortuny i Torras es codificaria com "JFTA". El quart dígit es reserva pels casos de repeticions; si es desconeix que n'existeixen o no n'hi ha, cal utilitzar la lletra "A", quan coneixem les repeticions cal assignar a cada observador una lletra diferent seguint l'ordre alfabètic. Si es desconeix algun dels cognoms de l'observador cal posar el caràcter "?" al lloc que correspongui –per exemple, Joan Font es codificaria com "JF?A". Tots els codis han d'estar formats sempre per quatre dígits.




Recordeu que un cop dins de l'espai reservat als codis dels observadors, si premeu 'AvPàg' no s'avança fins al proper registre; per fer-ho cal prémer la tecla 'Fin'.

### Altres consideracions



Fent clic en aquest botó  es poden entrar les observacions i les dades referents a les condicions ambientals de la sessió de camp (vegeu més detalls al punt 6). *Noteu que cal que abans s'hagin entrat la data i el lloc; en cas contrari es produirà un missatge d'error. Només es pot crear una fitxa de condicions ambientals per cada combinació diferent de dia i lloc. Quan la fitxa amb les condicions ambientals no existeix, el programa ens demana si la volem crear i, si ja existeix, ens la mostra i la podem editar. Es pot accedir a una mateixa fitxa des de qualsevol de les observacions que facin referència al mateix dia i lloc que ella.*

Per buscar un registre de forma ràpida podeu utilitzar el botó . Primer cal situar-se sobre el camp en el qual voleu basar la recerca, tot seguit clicar aquest botó i escriure el

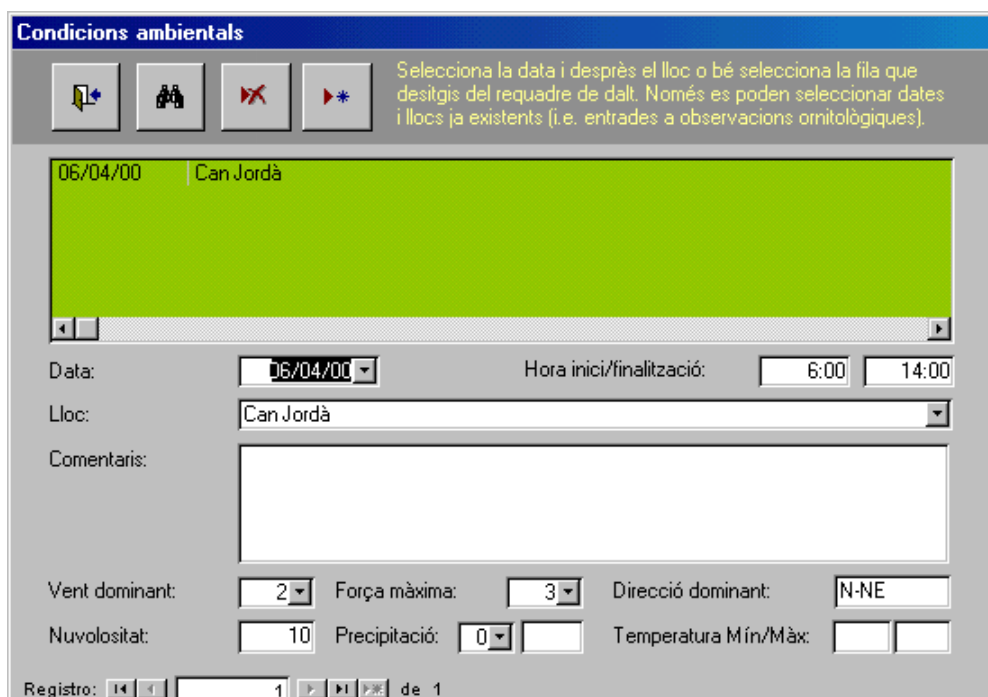
que es vol buscar. Pot ser útil ordenar primer els registres pel camp que voleu utilitzar per fer la recerca (vegeu més amunt sota 'L'ordre de les dades').

Per tancar el formulari només cal clicar el botó .

## 6. ENTRAR I EDITAR DADES REFERENTS A LES CONDICIONS AMBIENTALS

OrnitoCites permet introduir comentaris i altres dades d'interès –com les de tipus meteorològic– referents a les condicions ambientals dels dies i llocs on es realitzen les observacions de camp. Les dades sobre les condicions ambientals es poden entrar directament des del formulari d'entrada d'observacions (vegeu paràgraf anterior) o bé seleccionant 'Taules relacionades' del menú principal i després 'Condicions ambientals' del submenú 'Taules relacionades'. La forma d'entrar i editar les dades és similar en tots dos casos, si bé en el primer d'ells només es pot editar la fitxa corresponent al dia i lloc de l'observació des d'on s'ha accedit al formulari 'Condicions ambientals'.

L'opció 'Taules relacionades' del menú principal ens permet accedir a un altre submenú ('Taules relacionades') on és possible editar les taules referents als observadors, a les espècies i les races així com la referent a les condicions ambientals del dia en què es van realitzar les observacions. Si fem clic a 'Condicions ambientals' s'obre el formulari del mateix nom que es mostra just sota aquestes línies.






Si s'eliminen totes les cites ornitològiques d'un determinat dia i lloc i existeix una fitxa de condicions ambientals corresponent a aquesta mateixa combinació de dia i lloc, aquesta fitxa també s'eliminarà.


## Entrada de noves dades i mobilitat (des del menú principal i el submenú 'Taules relacionades')



El programa només permet entrar fitxes de condicions ambientals per aquelles combinacions de dies i llocs ja existents (les combinacions disponibles es troben llistades a la finestra verda). Així doncs, si la taula amb cites ornitològiques és buida, és impossible entrar fitxes de condicions ambientals. *Es poden entrar tantes fitxes de condicions ambientals com combinacions diferents de dies i lloc existeixen.*

Quan la taula amb les dades sobre les condicions ambientals ja conté alguns registres, el programa obre el formulari i ens mostra la darrera observació que vàrem entrar; si està buida, el formulari s'obre per deixar entrar les dades. Si volem entrar nous registres hem de prémer la tecla 'AvPàg' (Avant pàgina) o bé fer clic sobre el botó . Un cop omplerts els camps data i lloc el registre queda automàticament gravat (és imprescindible omplir aquest dos camps per guardar el registre). Quan tanquem el formulari o passem a un altre registre es graven automàticament tots els canvis que s'hagin realitzat sense necessitat de confirmar que volem guardar els canvis.

Per moure'ns a través dels registres podem utilitzar les tecles 'Avpàg' (per anar endavant) i 'RePàg' (enrere) o bé utilitzar els botons de desplaçament.

Si afegiu un nou registre per equivocació, només cal eliminar-lo fent clic sobre el botó .



## L'ordre de les dades



El programa ordena les dades de forma natural (és a dir, tal i com les anem entrant). Si volem, però, podem ordenar les dades ascendentment o descendentment d'acord amb el contingut de qualsevol camp. Per fer-ho, només cal posar el ratolí sobre el camp que vulguem, fer clic amb el botó dret i seleccionar l'ordre. *Cada cop que s'obre el formulari les dades apareixen en l'ordre natural.*

## Editar i eliminar dades



Per tal d'editar observacions que ja havien estat entrades, només cal buscar el registre corresponent i editar-lo (podeu utilitzar el botó  o bé ordenar les dades pel camp que es vulgui; vegeu paràgraf anterior). Els canvis es graven automàticament quan tanquem el formulari o passem a un altre registre. Per eliminar un registre només cal situar-se sobre ell i clicar el botó .

## Els camps (enumerats de dalt a baix i d'esquerra a dreta)

(Finestra verda)

Mostra les combinacions de dies i llocs disponibles. La llista està ordenada descendentment per data i ascendentment per lloc. La data i el lloc es poden entrar directament als seus camps respectius o bé seleccionar de la llista la combinació que volem (els camps 'Data' i 'Lloc' s'ompliran automàticament). *Noteu que el programa impedeix repetir una mateixa combinació de data i lloc en dos registres diferents.*

- Data** Data. Seleccioneu la data de la llista. També podeu seleccionar la combinació de data i lloc de la finestra verda.
- Hora inici/finalització** Aquí es pot introduir l'horari de la sortida de camp (per exemple l'hora d'inici i finalització d'un cens).
- Lloc** Lloc. Seleccioneu el lloc de la llista. També podeu seleccionar la combinació de data i lloc de la finestra verda.
- Comentaris** Aquí podeu anotar les vostres observacions. El camp permet fins a 255 caràcters (inclosos els espais).
- Vent dominant** Vent dominant durant el període en què té lloc les observacions (s'utilitza l'escala de Beaufort; vegeu taula).

Codi	Vent	Velocitat	Descripció
0	Calma	<1 km/h	El fum puja verticalment
1	Ventolina	1-5 km/h	El fum es desvia
2	Brisa molt dèbil	6-11 km/h	Fa tremolar les fulles dels arbres
3	Brisa dèbil	12-19 km/h	Les fulles es mouen contínuament
4	Brisa moderada	20-28 km/h	Mou branques
5	Brisa fresca	29-38 km/h	Mou arbres petits
6	Brisa forta	39-49 km/h	Mou branques grosses
7	Vent fort	50-61 km/h	Mou arbres sencers
8	Dur	62-74 km/h	Trenca branquetes dels arbres
9	Molt dur	75-88 km/h	Lleugers danys a les cases
10	Temporal	89-102 km/h	Arrenca arbres
11	Borrasca	103-117 km/h	Grans danys
12	Huracà	>117 km/h	Danys catastròfics


- Força màxima** Força màxima que ha atès el vent (segons l'escala de Beaufort).
- Direcció dominant** Direcció dominant del vent. Per exemple, si el vent venia principalment del sector nord nord-est introduiríem "N-NE".
- Nuvolositat** En aquesta casella es pot indicar quin ha estat el recobriment mitjà del cel per part dels núvols durant la jornada de camp. El valor s'indica percentualment (del 0 al 100%).
- Precipitació** Hi ha dues maneres diferents d'introduir informació sobre la pluja. A la casella de l'esquerra es pot donar un valor aproximat (vegeu l'escala fent clic a la pestanya que es troba a la dreta de la casella; vegeu també la taula adjunta) mentre que a la casella de la dreta es poden indicar els litres exactes per metre quadrat que s'han recollit.

Codi	Descripció	l/m2
0	Inapreciable	<0,1 l/m2
1	Dèbil	0,1-1 l/m2
2	Moderada	2-10 l/m2
3	Forta	11-49 l/m2
4	Molt forta	50-100 l/m2
5	Temporal	>100 l/m2

**Temperatura MÍN/MÀX** Aquí podeu indicar la temperatura mínima i màxima.

## Altres consideracions



Per buscar un registre de forma ràpida podeu utilitzar el botó . Primer cal situar-se sobre el camp en el qual voleu basar la recerca, tot seguit clicar aquest botó i escriure el que es vol buscar. *Pot ser útil ordenar primer els registres pel camp que voleu utilitzar per fer la recerca.*

Per tancar el formulari només cal clicar el botó .

## 7. ALTRES TAULES RELACIONADES

Si feu clic sobre 'Observadors' del submenú 'Taules relacionades' s'obrirà el formulari del mateix nom. Aquí podeu editar els observadors ja existents o bé afegir-ne de nous.

Podeu fer servir els botons estàndards per eliminar, buscar i sortir del formulari així com per moure-us a través dels registres. També podeu fer servir les tecles 'AvPàg' i 'RePàg'.

El programa ordena les dades pel codi d'observador. Es poden ordenar les dades ascendentment o descendentment d'acord amb el contingut de qualsevol camp situant sobre ell el cursor: feu clic amb el botó dret i seleccioneu l'ordre. *Cada cop que s'obre el formulari les dades apareixen ordenades pel codi d'observador.*

Codi:	FGRA
Nom:	Francesc
1r Cognom:	Gràcia
2n Cognom:	Roa
Adreça:	Sant Agustí, 25
Municipi:	Falset
Codi Postal:	02001
Província:	Tarragona
Telèfon:	972252525
Email:	fgra@pitt.org

Registro: 1 de 1

Si feu clic sobre 'Espècies' del submenú 'Taules relacionades' s'obrirà el formulari del mateix nom. Aquí podeu editar les espècies ja existents o bé afegir-ne de noves.

Podeu fer servir els botons estàndards per eliminar, buscar i sortir del formulari així com per moure-us a través dels registres. També podeu fer servir les tecles 'AvPàg' i 'RePàg'.

El programa ordena les dades pel codi de cinc lletres. Es poden ordenar les dades ascendentment o descendentment d'acord amb el contingut de qualsevol camp situant sobre ell el cursor: feu clic amb el botó dret i seleccioneu l'ordre. *Cada cop que s'obre el formulari les dades apareixen ordenades pel codi de cinc lletres.*

Codi Espècie:	ACARU
Nom Científic:	Acrocephalus arundinaceus
Nom Català:	Balquer
Codi EURING:	12530

Registro: 2 de 520



**Introduir noves espècies.** En introduir noves espècies cal tenir en compte que no es pot repetir el codi de cinc lletres ni el codi EURING. El codi EURING s'utilitza per ordenar les espècies pel seu ordre taxonòmic. Si desconeixeu el codi EURING d'una nova espècie la millor manera de procedir és demanar al ICO el codi exacte (temporalment se li pot assignar un codi inventat que posteriorment caldria canviar).

Totes les espècies que s'inclouen al programa ja tenen assignat un codi EURING. El codi EURING està fonamentalment pensat per codificar les espècies europees, així doncs, els canvis taxonòmics, les espècies exòtiques i les espècies que no es troben al Paleàrtic occidental requereixen un tractament especial. *En aquests moments estem treballant per enllestir una llista codificada de caire més ampli i amb un tractament dels noms en català més homogeni i exhaustiu; tan punt estigui enllestida s'implementarà en el programa.*

Si feu clic sobre 'Races' del submenú 'Taules relacionades' s'obrirà el formulari del mateix nom. Aquí podeu editar les races ja existents o bé afegir-ne de noves.

Podeu fer servir els botons estàndards per eliminar, buscar i sortir del formulari així com per moure-us a través dels registres. També podeu fer servir les tecles 'AvPàg' i 'RePàg'.

El programa ordena les dades pel codi de l'espècie i el de la raça. Es poden ordenar les dades ascendentment o descendentment d'acord amb el contingut de qualsevol camp situant sobre ell el cursor: feu clic amb el botó dret i seleccioneu l'ordre. *Cada cop que s'obre el formulari les dades apareixen ordenades pels codis d'espècie i raça.*



**Que passa quan es canvia el codi d'un observador, espècie o raça?** Quan es canvien aquests codis des del submenú 'Taules relacionades' es canvien automàticament a totes les altres taules on s'hagin fet servir. Heu de tenir en compte que aquestes taules són les que tenen la informació mare referent als observadors, espècies i races. *Noteu que el programa no us deixarà eliminar cap observador, espècie ni raça que tingui registres relacionats en altres taules.*

## 8. SELECCIONAR, VEURE I EXPORTAR DADES

Per accedir a aquesta utilitat del programa, cal fer clic a l'opció 'Seleccionar i exportar dades' del menú principal. Aquesta utilitat ens permet consultar fàcilment la base de dades, crear informes de diversos tipus, exportar les dades a Excel o bé enviar-les a l'Anuari o a d'altres persones.

### Seleccionar les dades que volem veure

Amb OrnitoCites, seleccionar les dades és molt senzill. Quan s'accedeix a 'Seleccionar i exportar dades' s'obre el formulari des d'on podem realitzar fàcilment totes les nostres consultes. L'opció estàndard ens permet fer la selecció de les dades per quatre camps bàsics: 'Espècie', 'Any', 'País' i 'Dada d'interès per a l'Anuari'. Si volem fer una selecció de dades més complexa cal fer clic sobre el botó >>>: tot seguit el formulari es modifica i permet seleccionar les dades per qualsevol camp.

**Selecció i exportació de les observacions**

ESPÈCIE:  ANY:  PAÍS:  Dada d'interès per a l'Anuari:

**Selecció i exportació de les observacions**

ESPÈCIE:  RAÇA:  Raresa:  Dada d'interès per a l'Anuari:

**Interès bàsic**

- 1. Geogràfic
- 2. Fenològic
- 3. Nidificació
- 4. Numèric
- 5. Comportament

**Període**

- 1. Període reproductor
- 2. Migració tardor
- 3. Migració primavera
- 4. Període estival
- 5. Hivernada

**Altres detalls**

- 1. Cita primerenca
- 2. Cita tardana
- 3. Concentració
- 4. Cens
- 5. Sumari

**Codi Atlas**

- 1. Espècie detectada
- 2. Mascle cantant
- 3. Territori establert
- 4. Festeig
- 5. Construcció de niu
- 6. Placa incubatriu
- 7. Comp. distracció
- 8. Niu vell de l'any
- 9. Joves volanders
- 10. Becada
- 11. Niu amb ous
- 12. Niu amb polls

DATA: Del  al  MES:  ANY:

LLOC:

MUNICIPI:  COMARCA:

PROVÍNCIA:  PAÍS:

UTM 1x1:  UTM 10x10:

PERSONAL 1:  PERSONAL 2:  OBSERVADOR:



Els camps que es mostren al formulari de selecció es corresponen exactament amb els camps que utilitzem quan entrem cites ornitològiques. Hi ha, però, un detall important a tenir en compte pel que fa a la utilització dels camps 'Data (del... al...)'. Quan entrem cites ornitològiques, els camps referents a la data s'utilitzen per especificar en quina o entre quines dates es va realitzar l'observació. Quan seleccionem dades utilitzant aquests camps, OrnitoCites selecciona les cites ornitològiques que han tingut lloc en el període de temps comprès entre les dues dates escollides. Per exemple, si seleccionem les cites ornitològiques que han tingut lloc entre el 12/10/99 i el 15/10/99, OrnitoCites seleccionarà

totes les cites on la primera o la darrera data s'inclouen en aquest període, però a més, també seleccionarà totes aquelles cites on part del període comprès per la primera i la darrera data es trobi també inclòs en aquest període (e.g. una observació amb data inicial del 1/10/98 i darrera del 14/10/99 s'inclouria a la selecció anterior ja que el període de temps comprès entre el 12/10/99 i el 14/10/99 està inclòs dins del període seleccionat: 12/10/99-15/10/99).

Si no se selecciona cap dada en particular, s'inclouran totes les cites ornitològiques que tingueu a la base de dades.




Cal tenir en compte que quan els camps 'Raresa' i 'Dada d'interès per a l'Anuari' estan desactivats, les seves caselles són de color gris; quan la casella és blanca indica que el valor del camp és 'Fals' mentre que quan hi ha la marca 'v' indica que el valor del camp és 'Vertader'. *Si, per exemple, volem veure totes les observacions que hem marcat com a 'rarsa' cal que a la casella del camp 'Raresa' si marqui la 'v'; si volem tots els registres que no s'han marcat com a 'rarsa' cal deixar la casella en blanc, mentre que si el que volem és veure tots els registres cal deixar la casella desactivada (de color gris). Per desactivar la casella cal fer doble clic sobre ella.*



Noteu que per tal de desactivar la selecció dels camps 'Interès Bàsic', 'Període', 'Altres detalls' i 'Codi Atlas' cal fer clic dues vegades sobre el camp que s'escaigui.

## Fer una primera ullada a les dades

Un cop seleccionades les dades, només cal fer clic sobre el botó  i podrem veure una taula bàsica amb totes les dades que hem seleccionat. Si fem clic de nou sobre el botó, la taula desapareixerà.

Selecció i exportació de les observacions


REGISTRE	EURING	NOMBRECI	CATALA	ESPECIE	RAÇA
1	12360	Locustella naevia	Boscaler pintat gros	LONAE	2 ex. cantats
2	12360	Locustella naevia	Boscaler pintat gros	LONAE	

Registro: 1 de 2

La taula mostra tots els camps, excepte els referents a les condicions ambientals. Noteu que es mostren fins a deu codis d'observador llistats un darrere l'altre en camps adjacents (anomenats 'Obs1', 'Obs2', 'Obs3'...). Així doncs, si hi ha més de deu observadors per una mateixa cita, només es mostraran els deu primers. Els noms dels camps corresponen als noms interns que utilitza el programa (si bé són prou explícits, vegeu el punt XX per a més informació).



Si premem qualsevol dels botons amb el signe '?' que es troben a la part superior del formulari ens apareixerà una petita ajuda on s'expliquen les tasques que realitza el botó que es troba just a sobre.



El botó  permet veure les dades seleccionades però en forma de formulari. *Noteu que tant les dades de la taula com del formulari es poden veure però no es poden modificar.*



Si voleu exportar les dades seleccionades a Excel97 només heu de fer clic sobre el botó






. El programa crearà un arxiu d'Excel97 amb totes les dades (anomenat 'Taulabase.xls') i el copiarà a la carpeta 'C:\OrnitoCites'. Les dades que s'exporten són

les mateixes que veiem a la taula bàsica quan fem clic sobre . El botó  ens permet enviar per correu electrònic la taula d'Excel.


## Veure i imprimir informes


OrnitoCites permet veure i imprimir les dades en forma de diversos informes:

	Mostra i permet imprimir diversos informes: es pot escollir si es vol o no agrupar les dades per localitat, si es vol un resum o tota la informació, o bé si es vol l'informe ordenat per espècie i localitat o bé per localitat i espècie. Si no es diu el contrari, les dades s'agrupen per espècie.
	Mostra i permet imprimir un informe molt bàsic on es mostren les observacions realitzades agrupades per localitat i data i a més apareix la informació relativa a les condicions ambientals. Aquest informe és molt útil si volem guardar en paper un recull de les observacions realitzades cada dia i a més volem que s'hi adjunti tota la informació relativa a les condicions ambientals de la sortida.
	Mostra i permet imprimir un llistat amb totes les espècies observades segons la selecció feta. El llistat es pot subdividir per localitats o no.




Cal tenir en compte que quan les dades s'agrupen per localitat es consideren localitats diferents qualsevol combinació diferent dels camps amb informació geogràfica (lloc, comarca, UTM...). L'opció 'sense agrupar' (per localitat) és útil quan volem veure totes les observacions d'una regió àmplia sense que les dades es subdivideixin en àmbits geogràfics més reduïts. *Per exemple, si volem veure un informe amb un llistat de totes les espècies observades en un determinat país, només cal seleccionar les dades d'aquest*

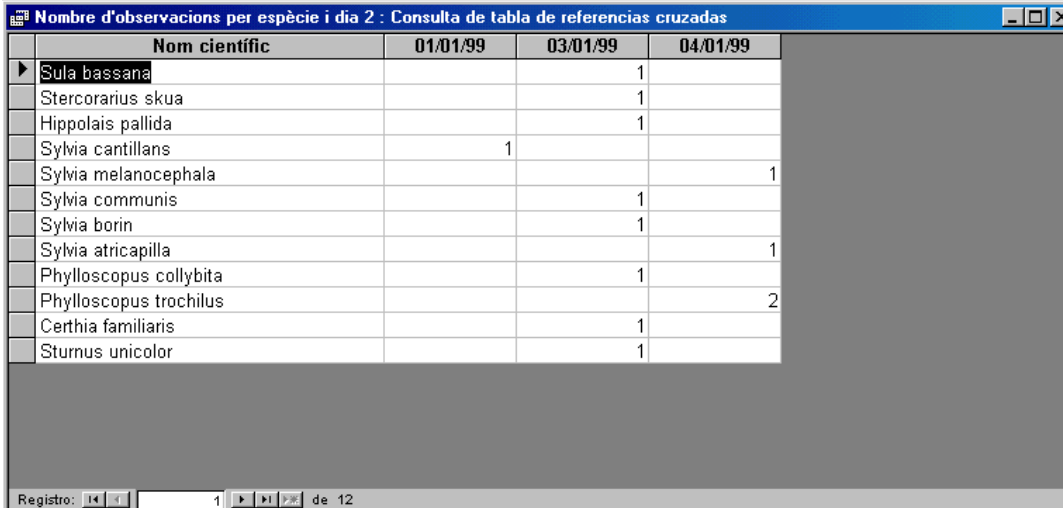
*país, fer clic sobre  i escollir l'opció 'no agrupar'. Jugant amb les diferents possibilitats d'informes i amb les opcions de selecció de les dades són possibles multitud de combinacions.*

Per imprimir qualsevol informe feu servir el botó imprimir  del quadre d'eines

estàndard del programa. Podeu seleccionar la impressora i el tipus d'impressió.


## Taules d'observacions diàries


El botó  ens permet veure una taula on es mostren el nombre d'observacions (per regla general, una) que s'han produït per cada espècie i data.



Nom científic	01/01/99	03/01/99	04/01/99
Sula bassana			1
Stercorarius skua			1
Hippolais pallida		1	
Sylvia cantillans	1		
Sylvia melanocephala			1
Sylvia communis		1	
Sylvia borin		1	
Sylvia atricapilla			1
Phylloscopus collybita		1	
Phylloscopus trochilus			2
Certhia familiaris		1	
Sturnus unicolor		1	




Si voleu exportar la taula a Excel97 només heu de fer clic sobre el botó . El programa crearà un arxiu d'Excel97 amb totes les dades de la taula (anomenat 'Tauladiaria.xls') i el copiarà a la carpeta 'C:\OrnitoCites'. A l'arxiu exportat s'hi adjunta el codi EURING i el

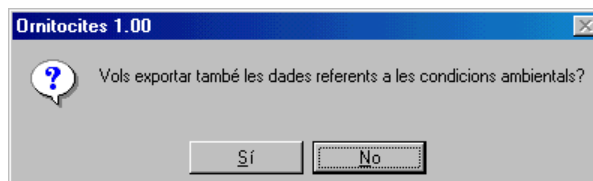
nom català de les espècies. El botó  ens permet enviar per correu electrònic la taula d'Excel.

## Exportar dades i enviar observacions a l'Anuari


El programa disposa d'una utilitat que permet exportar dades per tal que es puguin importar des del programa OrnitoCites d'una altra persona (o en el seu cas, des de la base de dades central de l'Anuari).



Un cop seleccionades les dades que voleu exportar, només cal prémer el botó . El programa us demanarà si a més de l'arxiu d'exportació bàsic (anomenat 'exportacio.xls') també voleu exportar les dades referents a les condicions ambientals (de nom 'excondicions.xls'):



Tot seguit els arxius (o arxiu) d'exportació es copiaran a la carpeta 'C:\OrnitoCites'. Per passar els arxius d'exportació a algú altre només cal copiar-los en un disquet utilitzant l'explorador de Windows o qualsevol altra via estàndard o bé enviar-los per correu electrònic.

El botó  permet tramitar l'enviament de l'arxiu d'exportació bàsic ('exportacio.xls') per correu electrònic des del mateix programa. *Per defecte s'envia a l'adreça del ICO però l'adreça es pot canviar abans de fer efectiu l'enviament. De la mateixa manera, també es poden afegir altres documents a l'enviament (com ara l'arxiu 'excondicions.xls').*



Tots els arxius que el programa copia a la carpeta 'C:\OrnitoCites.xls' eliminen qualsevol versió anterior de l'arxiu. Si voleu guardar els arxius d'exportació ('exportacio.xls', 'excondicions.xls') o bé les taules exportades a Excel97 ('taulabase.xls', 'tauladiaria.xls'), cal que feu una còpia i els guardeu en una altra carpeta.

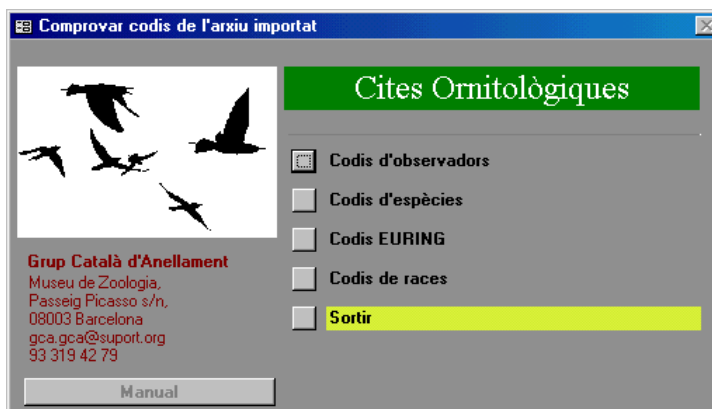
## 9. IMPORTAR DADES

L'opció 'Importar dades' del menú principal ens permet accedir a un altre submenú des d'on es poden importar i annexar dades a la base de dades.



Per importar dades cal, primer de tot, copiar a la carpeta 'C:\OrnitoCites' els arxius d'exportació ('exportacio.xls' o 'excondicions.xls') que vulgueu importar. Posteriorment feu clic sobre 'Importar dades bàsiques' per importar l'arxiu 'exportacio.xls' o bé seleccioneu 'Importar dades ambientals' si voleu importar l'arxiu 'excondicions.xls'. L'arxiu 'excondicions.xls' s'importa i s'annexa a la base de dades directament; l'arxiu 'exportacio.xls' primer cal importar-lo (podeu veure les dades importades seleccionant 'Veure dades bàsiques importades') i després seleccionar 'Annexar dades bàsiques' per tal que les dades s'annexin definitivament a la base de dades. Abans, però, d'annexar definitivament les dades, cal confirmar que tots els codis d'observadors, espècies, EURING i races que s'annexaran no causaran inconveniències (vegeu següent paràgraf). Amb un exemple entendrem millor el problema: imagineu que un mateix codi d'observador fa referència a persones diferents en l'arxiu que volem annexar i a la base de dades des d'on volem importar, el programa annexarà les dades... però algunes cites s'assignaran a observadors equivocats.

Per comprovar que no hi ha codis problemàtics a l'arxiu d'importació, cal seleccionar l'opció 'Comprovar codis de l'arxiu importat' del submenú 'Importar'. Fent clic a les diferents opcions podem anar comprovant si tots els codis són correctes. Si tot està bé, el programa ens ho confirma amb un missatge, en cas contrari, s'obre un formulari (vegeu a sota) on es mostren els codis problemàtics i se'ns permet modificar-los.



**Codis d'observadors problemàtics**

Hi ha codis d'observadors a l'arxiu d'importació que són iguals a alguns dels codis que ja tens a l'arxiu d'observadors de la teva base de dades però que corresponen a persones diferents (almenys tenen diferències en els camps 'Nom', 'Cognom1' i 'Cognom2'). Si vols canviar alguns dels codis de l'arxiu importat abans d'annexar les dades escriu a 'Nou Codi' el nou codi que vulguis utilitzar. No modifiquis els codis que ja t'estan bé. Quan es tanca el formulari el programa realitza els canvis.

Si vols pots consultar aquí els codis d'observador que tens a la base de dades:

Codis i informació de l'arxiu importat					Codis i informació de la taula observadors			
Nou Codi	Codi	Nom	Cognom1	Cognom2	Codi	Nom	Cognom1	Cognom2
GG0A	GG0A	Gabrie	Gargallo	Oliva	GG0A	Gabriel	Gargallo	Oliva

Registro:  1 de 1



El programa considera codis d'observador problemàtics aquells codis d'observador de l'arxiu que volem annexar que tenen un codi que ja es troba a la base de dades des d'on es vol importar, però amb un contingut diferent en els camp 'Nom', 'Cognom1' o 'Cognom2'. De manera similar, el programa considera codis d'espècie problemàtics aquells que tenen un codi que ja es troba a la base de dades des d'on es vol importar, però no tenen el mateix nom científic o difereixen en el codi EURING. En el cas dels codis de raça, es consideren codis problemàtics aquells que tenen un codi que ja es troba a la base de dades des d'on es vol importar (per l'espècie en qüestió) però no acaba de coincidir el nom de la raça.

Vegem un exemple: si el codi "CSEA" es refereix a "Joan Serrano Esteban" a l'arxiu que volem annexar i a "Joan Carles Serrano Esteban" a la base de dades des d'on volem importar, el programa considerarà que aquest codi es problemàtic. En aquest cas, però, no caldrà canviar-lo ja que sembla que són la mateixa persona, però els seus noms havien estat entrats de manera diferent a les dues bases de dades. Noteu que, al importar, el programa assignarà el codi "CSEA" a "Joan Carles Serrano Esteban". Si preferíssim el tractament de l'arxiu annexat ("Joan Serrano Esteban"), caldria –un cop annexades les dades– anar a 'Taules relacionades' i 'Observadors' i modificar les dades de l'observador al nostre gust.

El programa també detecta si hi ha codis EURING a l'arxiu d'importació que són iguals a alguns dels codis que ja hi ha a la base de dades però que corresponen a espècies diferents (almenys tenen diferències en el codi d'espècie i en el nom científic). *A diferència del que passa amb els codis problemàtics d'observador, espècie o raça, noteu que en el cas dels codis EURING, no canviar els codis problemàtics impedeix que el programa annexi els registres de l'arxiu d'importació que tinguin aquests codis.*



Si el codi és realment incorrecte (fa referència a dues persones, espècies o races diferents), per modificar-lo només cal escriure un nou codi a la casella 'Nou Codi'. *Quan es tanca el formulari, el programa canvia els codis problemàtics de l'arxiu que volem annexar pels nous codis.*

És important tornar a comprovar tots els codis (observadors, espècies, EURING, races) després d'haver fet qualsevol canvi per assegurar-nos que el nou codi que s'ha introduït no ha creat cap nou conflicte. Si després de fer-ho tot està bé, ja podem sortir del submenú i fer clic sobre 'Annexar dades bàsiques'.



Si alguna dada no es pot annexar a la base de dades, el programa ens ho fa saber mitjançant un missatge. Per veure les dades que no s'han annexat, feu clic sobre 'Veure dades no annexades'.

El programa només permet importar arxius d'exportació generats pel mateix programa OrnitoCites.

### **Altres qüestions a tenir en compte quan importem dades**

En els casos descrits a continuació, el programa realitza canvis de manera automàtica a l'arxiu d'importació tot just abans d'annexar-lo:

- Si hi ha registres de l'arxiu d'importació amb un nom científic (espècie) que ja existeix a la base de dades però amb el codi d'espècie diferent, el programa assigna a aquests registres el codi d'espècie de la base de dades.
- Si hi ha registres de l'arxiu d'importació referits a un nom d'espècie i raça que ja existeixen a la base de dades però amb el codi de raça diferent, el programa assigna a aquests registres el codi de raça de la base de dades.
- Si hi ha registres de l'arxiu d'importació referits a un nom i cognoms d'observador que ja existeixen a la base de dades però amb un codi d'observador diferent, el programa assigna a aquests registres el codi d'observador de la base de dades.



Quan el programa annexa les dades referents a les condicions ambientals, només annexa les que fan referència a combinacions de dies i llocs que no tenen ja una fitxa de condicions ambientals a la base de dades des d'on volem annexar les dades.

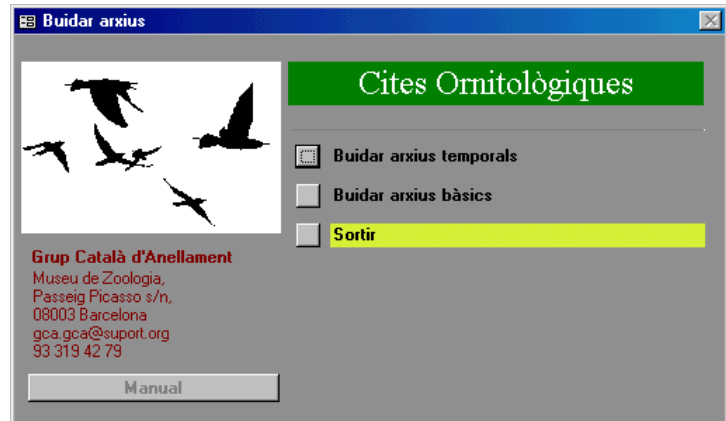


Mentre no buidem l'arxiu (vegeu més avall) o importem noves dades, l'arxiu d'importació restarà en un arxiu temporal del programa. Un cop annexades les dades, no torneu a fer-ho ja que duplicaríeu les observacions que ja havíeu annexat.

## 10. BUIDAR ARXIUS

L'opció 'Buidar arxius del menú principal ens permet accedir a un altre submenú des d'on es poden buidar tant els arxius temporals com els bàsics.

Els arxius temporals els crea el programa en moments determinats com ara quan s'importen o exporten dades. Aquests arxius no tenen dades bàsiques i a més poden ocupar força espai, per tant, és convenient buidar-los de tant en tant (per exemple quan acabem d'importar o exportar arxius grans).



Els arxius bàsics són els que tenen tota la informació que hem anat entrat a la base de dades. Si buidem aquests arxius, el programa eliminarà tots els registres de les taules on es troben les observacions ornitològiques així com les fitxes relacionades referents a les condicions ambientals. El programa emet diversos missatges de confirmació abans no us permet fer efectiu el buidat d'aquests arxius. *Noteu que un cop eliminades, les dades dels arxius bàsics ja no es poden recuperar.*



Un cop buidats els arxius és convenient compactar la base de dades (🗄️) per alliberar espai del disc.

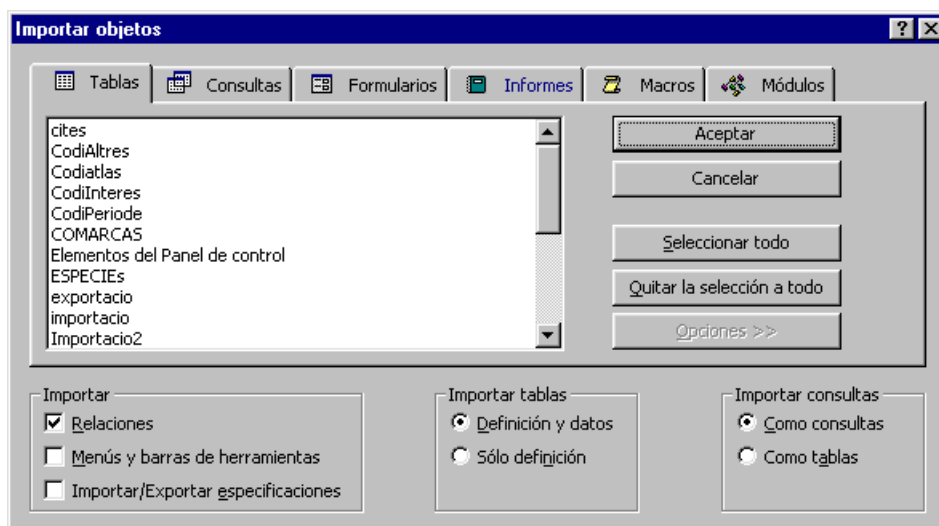
## 11. CÒPIES DE SEGURETAT

Aquest programa no genera còpies de seguretat pròpiament dites; és molt senzill, però, crear i guardar una còpia íntegra de les dades. Per fer-ho només heu de: 1) fer una exportació 'normal' de totes les vostres dades (les dades ambientals incloses; vegeu el punt 8 'Seleccionar, veure i exportar dades' per més informació) i 2) copiar els arxius d'exportació ('exportacio.xls' i 'expccondicions.xls') en un lloc segur fora de l'ordinador (en un disquet, o millor un zip o, molt millor encara, un CD).

## 12. NOMÉS PER A EXPERTS

Per seguretat, OrnitoCites impedeix l'accés a l'interior de la base de dades (on es troben les taules base, les consultes, els formularis, etc.). Malgrat això, si coneixeu suficientment l'Access i voleu *remenar* les taules base i crear consultes més personalitzades i complexes ho podeu seguir fent de manera fàcil i segura:

- 1) Creeu una nova base de dades (o utilitzar-ne una que ja hagueu creat per aquests casos).
- 2) Aneu a 'Taules' i seleccioneu 'Nova'.
- 3) Seleccioneu 'Importar' i premeu 'Acceptar'.
- 4) Busqueu la carpeta 'OrnitoCites', seleccioneu l'arxiu 'OrnitoCites1.00.mde' i feu clic sobre 'Importar'.
- 5) Us apareixerà el següent formulari:



- 6) Seleccioneu les taules que vulgueu importar i premeu 'Aceptar': les taules s'importaran a la vostra base de dades i ja podreu utilitzar-les. *Noteu que el contingut de les taules i les seves relacions es mantenen (si no s'escull lo contrari).*



Amb aquest sistema és molt fàcil i ràpid crear una còpia totalment accessible de les taules que utilitza OrnitoCites. Com el procés és extremadament ràpid podeu realitzar-lo cada cop que vulgueu (per exemple, cada cop que hagueu modificat les dades amb OrnitoCites) i així poder manipular les taules o crear les vostres pròpies consultes sense por a fer malbé les taules originals.